

49
 troligen / riktigt och redeligen tillijla med then man / som H. R. M. ii
 eller d. cheff wegnar Landzdsdingarne tber til fdrordnandes warde / jem-
 ee Presterne i soknen oc Korkiones Sermdn / at wegdra oc fdrstla Kor-
 kiorijenden ; ja fast bdtte / oc med H. R. M. g oc Cronans fdrre fdr-
 deel oc anta du td offi bemalte Tiende songdar tber / fdrwer satte wore
 aldeles effter then stadg. re ordning / som dei 1638. Åhrs beslut / samt
 dei ere Tryckt och samma dhr publicerat Mandat tber / dfrwer fdrfattat
 och uprättat kless. Hwarfdrre dr H. R. M. ii nddigst tilfredz / at bemel-
 ee Tiende songdar mdge affstafade blifwa : Doch med sÅdan wilkor oc
 fdrord som fdrre dr sagdt / at medh bemalte Korkiorijende troligen och
 rÅtterÅdeligen skal omgås / och at Almogen wil och skal / jemte them an-
 dre / som twederbdr / under sin troheeg plicht tberfdrre troggeligen answa-
 ra RÅttandes sig i alle mÅtto effter fdrberdrde H. R. M. g af Tryckes
 utgÅngne Mandat ; Men hwar och icke tber steer / vthan hÅr medh drif-
 wes och fdrdfwes underfless och orichtigheet / td nddgas H. R. M. fdrst
 then / som brogghigh finnes / tilbÅdeligen straffa lÅta / och tber fdrre affstafte
 Tiende songdar dter d npio tilfÅrtia och fdrordna. Besalles fdrthen-
 skul Landzdsdingarne / at tber tber med noga och gran opfichte haf-
 wa / SÅ at Hennes Kongl. Maj. oc Cronan hÅr vthan-
 nan icke i nogen mÅtto md steer til tort oc fdrnde

Datum Stockholm. An. & die ut supra.

CHRISTINA.

9584
 ii Christina

medh Gudz Nådhe /
 Sveriges / Gdhes och
 Wendes vthlorade Drott-
 ning och Arf Furstinna /

Stor Furstinna til Finland / Hertuginna vthi Estland
 och Larelen / Frdken dfrwer Ingermanland / etc. Gdre
 witterligt / at effter som then Hdgste Gudh / genom sin
 Guddomelige Wisheet och disposition. hafwer behagat /
 at lÅggia thetta WÅre Rike Sverige Nordst vthi
 Werlden / och tber / samt thes vnderliggande Landstap /
 RÅlden at vnderkÅsta / SÅ och medh Åthstillige BÅrgh /
 store StÅgar / Serdmmer och Moraker at fatta. AllsÅ
 hafwer Hans Gdheet tber emot fdrsedt / fdrsergdt och
 beprydt thetta Rike / icke allenÅst medh fruchtbÅr Jord
 til SÅdeswÅrt / Ångiewall och Bostapsheet / vthan
 medh herlige och dfrwerfddige Skoghar ; Allehanda
 godh / fast / och nyttigh art aff TrÅd / tienligh til Åthstilli-
 ge slags Byggning / Seglar BÅrgsbrun / Årbete / Tarf-
 sÅldh / Handel och irandel / och annan nddtorffe ; Se-
 dan wÅlsignat BÅrgen medh allehanda art aff Malm /
 RÅrn / StÅål / Koppar / Silwer / Swastvel / Vicril / Å-
 lun / RÅdhfsÅrga / etc. SÅ och medh kostelige Serdmmar /
 A ii begwÅma

bequäma Stögar och Fahrter/ så at alt thet som i så mot-
 to kräftes till Landzens cultus, förbättring och prydna-
 och annorstädes sällan finnes tillsammans / här hoos Os
 hafver sigh samlat tilhopa/ och lista sö i ett Knippe för-
 bundet/ at besfordra Inbngglarnes Nähring och förkof-
 ring/ ther thet medh stål handterades / och medh flit
 och idlesamheet på then ene/ så och medh Förmisst och
 wettenskap / på then andresidan / drefwet och nyttiat
 blefwe. Men samosteman ther emot försara at thet ofte-
 lige och höge nödtorfflige Skoghar/ blifwa icke rätt bru-
 lade/ utan misbrulade/ och lista som försäteligen vthö-
 de/ Så at hwar ther icke i tidh böther på stallas / stole
 icke allenast the numere florerande Bärghbruuk / deels
 innan kort/ lyda nödh/ deels ödeläggas Och the som an-
 nu dageligen upfinnas / moste anten blifwa liggande or-
 rödde/ heller förlätas igen til Kulsens och alle thes ero-
 gne Inbngglares / aff hwarichanda Stånd/ obothelige
 stada vthan man stulle i staden för ett här til nuter märe-
 kelighe öfwerflödh / spörre en sådan affgång på allehanda
 Bnningzwirde så och Kass- och Scaframswedh Kohl
 och annat slukt at Land och Städer på många Orther/
 ther öfwer stulle lyda nödh och afstalnadh såsom thet sig
 allerede mångstädes see låter. Hwarföre sådant at
 förekomna hafwe Wi thetta alt på thenne nu wal öf-
 werständne Kuldaagh medh så Wäre älskelige Kuls-
 Rådhy som sampelige Ständerne öfwerlagde o. d. gode
 suuuet at först rätt betrachta Skogharnes egenllap och
 Natur Sedan hwars och ens sår Alurmeligheet som i
 synner

synnerligheet/ Rätt och Rättigheet/ och huru wldt hwar
 medh stål/ sin Rätt må bruka/ och icke misbruka/ til Wäre
 och Trouones / eller andres siue Medhledemoters och
 Grannars försang. Och ther oppå låtet göra och för-
 satta en Skoghzyrdning / på sätt och wijs / såsom
 fölter:

I.

Stole öfwer heele Wäre Ryske Swe-
 rige/ så och Storfurstendömet Finland/ i hwar Land-
 skap/ Häradh och Sochn medh flit ransakas/ om Landz-
 Härady och Sochne Allmenningarne / och ther sådane
 finnes/ och medh gode stål och Betrijs Laghliggen erhål-
 les/ stole the stodas/ och ifrån andres äghor Laghliggen
 äthskillas/ så at hwar Landskap / Häradh eller Sochn/
 en eller flere / som Allmenningz Rätt sigh medh stål til-
 egnar/ må wettas aff och ifrån androm/ niuta oqualde
 och äthstille. Hwarföre/ och sedan alt ransakat och syn-
 ar/ stole så Betrijsen som Kamärd en och Kåästnarne/
 sampt annor stinnadh blifwa antecknat / til Bookz förde/
 och ther å Bress gifwit, Och hwar the gamble Kamärd-
 ten wore förkompne/ eller icke finnes/ så til meera rättelse
 och alle twisters endskap/ läggas nye/ och aff thetta alt til
 emärdeligh efferrättelse / gifwes en eller striffelige
 Betrijs til Landet/ Häradet eller interesserade Sochner-
 ne/ och en annat Exemplar ther aff lefwereres in i Kuls-
 sens Lantlag.

A u

Ther

Ther näst skole antecknas alle the Bårdar/
 Torp och Backesustwür som innan om Allmänningarne
 bygde äre; Sedan medh hwad stād the aff een eller an-
 nan besittas? Och om the medh Kåå och Kōdtrā
 Allmenningarne äre laghligen affwetterade eller icke?
 Finnes nu någre aff Ds eller Wäre Försåder til någhon/
 anten bortskänckte/ eller sålde/ så skal ransakas huru da-
 ne the medh then tiden the affhändes/ warit hasse/ och
 om the si ah sedan aff Allmänningen förbättrat hasse?
 Hwad för Torp på Allmenningarnann befinnes aff lång
 tidh eller nolligen opbygde/ som göra stād vthi Åker och
 Ång för hecla/ halfwe eller fierdings Hemman och lunn-
 ne siwara thesöre i wist och oirist the skola blifwa bestän-
 dande/ hwadh heller the lyda vnder Ds och Chronan/
 eller och androm äre vnte och vplātne. Och skole same
 ma Hemman eller Torp medh theas Åker och Ång blif-
 wa redrlagde och förbudne thet ringasie har enier at in-
 frächta aff Allmänningen dssuer syne Kååmårdet; Men
 sit mindre något at siwedic eller eliest såsom sitt enstlyte at
 wotia allenesi at the hassua i Allmänningen gående sitt
 Kåå/ Kōdtrā om Kōdtrā medh andre Hårdzboer: Och wot-
 tia Zumberstogh och Wedebrand til sitt enstlyte Håus-
 behoff och lingen måtto til Salu eller Hårdzboernes
 försång.

Alle the Torp och Backesustwür som icke
 hassua

hassua så floor och godh Åker och Ång/ at the thet aff för-
 må och lunnne göra stād för äch minste ett Fiårdingshem-
 man i wist och oirist/ thet skal straxt dömmas bort och
 vthrissuas/ och til Allmänningen vthläggas igen/ the
 thet besitter/ nyttlar och bygde hassuer. Och thet nå-
 gon hassuer thet samma til sigh lidet/ så hassuer han syne
 penningar igen thesöre at fordra/ och them aff Ds eller
 Landet och Hårdet/ at förwanta. Finnes och någon
 som vthan Wäre eller Wäre Försåders brefflige tilstånd
 och gassuo sådane bygde och nutet hassuer/ och aff eghet
 godhnecko någhet Torp eller Backesustwür på Allmän-
 ningarne vpsatt/ och at icke vhrminnes hånnd är åkom-
 men/ then skal straxt affråda Torpet/ och thet läggas til
 Allmänningen igen/ effter föregången laghligh ransak-
 ning och Doom.

Ländernes Allmänningar såsom the til
 Landzeng Inbyggares tarff och gode äre fordom aff-
 wettrade och förordnade/ Allså stände the til Landzeng
 Inbyggares aff hōdare och lågre ståndz Hūstarff/ til at
 nyttla medh sådare/ Fustande Zumber och Wedebrand/
 men icke til at förderffua och vthōda: Medh same Kåå
 tilstå Hårdz Allmänningarne syne Hårdz boer/ och
 Eochne Allmänningarne syne interesserade Eochne In-
 byggare/ at nyttla och mitta til Hūstarffuen/ men icke
 at förōda och förderffua för androm eller effterkomman-
 derne.

V.

Enfannerligen skal tingen boende vthan Landz/ Hårdz eller Sochne/ hafua rätt eller tillstånd nnetta Allmänningen i någre måtto/ visdare än til then Gård och Hemman/ som han i same Landstap/ Hårdh eller Sochn äger/ hwarcken til Timber/ Wedebrand/ Kohl wedh eller annat sligt/ medh mindre sådant honom tillåtes aff sielfue Landet/ Hårdet eller Sochnerne/ och thet laghliken å Tinget/ och at Landet/ Hårdet eller Sochnerne sker thesdröndne. Gdr någö här emot och bliswer offnertngat/ tå bde för hwar Timbersäck två Mark/ och för hwar Lasp Kasi. eller Stafrums wedh två Mark. Så och för Sparrar/ Stödr och Gårspel/ etc. effter wiß proportion til treskptes/ Dsi/ Landet/ eller Hårdet och Allagaren.

VI.

Ingen Landz/ Hårdz/ eller Sochne Inbaggare hafua här effter Rätt eller macht at hugganågon Stredh at bränna på Allmänningen wedder lagha boot för åwärelan giord på annars äghor. Och så frampt Landzeng förbättring och rådbet på Allmänningen kraffde ett röddande medh Stredle eller Brand/ tå bliffue sådant aff Nämnden offuerlagdt wedh Tinget/ och thet sådant aff Landet eller Hårdet rådelighe och nnetigt finnes tå bliffue thet laghliken sluet. sampt wiñe Mån usdrödrnade som thet fördratta/ och elden i achi taga/ och

fär

för skadan swara/ nnetandes thet emot Eäden/ och gdr. raundes Landet eller Hårdet thet skålsöre.

VII.

Ingen hwarcken Adel eller Dadel/ Prest eller Bonde hafue tillstånd at hugga bårande trå på Allmänningen/ wedder boot som then är pålagdt som hugger bårande trå på annars Mång ägor. Dsi och Chronan i så måtto/ Wår Rätt ofdrkränkt. Men thet så wore/ at bårande trå finnes på någon Allmänning så offuerfödig/ eller och fördrade/ eller och så på the Drther thet man hade skål at rödla them vndan/ tå må sådant söfias widh Tinget/ Och medh Wår Landzhöfdinges/ så och Landz eller Hårdz Nämndz tillåtelse/ aff någö Landz eller Hårdz boot/ saak löst nederfållas och affdras doch/ at han thet före giffuer Landet eller Hårdet sitt nöde/ så som tå kan affralt bliffna: Och planterar andre unge trå i skaden igen/ på någon beawdmorth i Allmänningen/ och bäre thet om wårdradt/ til thet/ thet vihur sakra för Wostapsheet/ nuxer bliffuer.

VIII.

Intet Torp eller Bäckestufu skal här effter på Landz/ eller Hårdet/ eller Sochne Allmänningarne vpsättas eller baggias aff uno/ Men thet Allmänningarne så store/ widlyffighe och ede besunnes/ at thet Hemman eller Torp vthan Landzeng/ Hårdet/ eller interellenternes skada och affsaknadt wål baggias och brukas kunde/ tå skal Wår Landzhöfdinge wedh Laga Ting sådant

B

sådant

sådant Landet föredragha / och så medh Laghmannen /
Härads höffdingen och Nämnden skoda the Pläter och
ställe / som vthan Landzens och Härads stada förbyg-
glas kunne / och altså ordentligen och laghligen sådant til-
låta / och medh breff å Ringet stadhsåna / på thet the wids-
kuffa de Sdes oger måge medh Inbyggjarnes gagn / men
icke medh stada / bygde och förbättrade warda. Alle an-
dre som komma på Skogarne sijnlande / och vthan vth-
tyckeligh Loff och minne / anten thet Sredia / eller sig-
ther nedersätta / them skal man frist sölja at fånga / och
såsom andre Skadedine / besluta sig om at affställa /
ther Wille at Wäre Landz höffdingar och Besallningar
mån stole medh högsia sinne hålla hand öfuer.

I X.

Ther sigh någre Finnar vthi thesse för-
ledne åhren på the store Skogarne i Wäster Norlanden /
Dalarne / Bärzslagerne och Wermeland nedersatt och
bygde haffue så stole wære Landz höffdingar medh Lag-
mannen / Härads höffdingarne och Nämnderne hålla
ther effter en flutiah ransakning / och så wenda the finna
någon at haffua sig nedersatt på the Skogar / och i the
Landkap som byggas kunne vthan Landzens stada /
och Finnarne anten haffua rågt sigh Åter och Ång eller
thet ånnu gdra kunne. Pågheten och de ther til / och
the på wisse sätt försälra Chronan at wilia rötia / Åter
och Ång upbenta eller sigh til Bärzmerkens beserering
begiffua the Rote heras Torp rinnas eller aff wisse Mån
utdelas at byggja oppå. Men så stamp the icke haff-
wa

wa thet upfath / och sådant medh gerning betnga : Eller 101
och at cheres byggjande besimnes Landet och Bärzskrä-
ken meera hinderligt än besorderligt ther om Laghman-
nen / Härads höffdingen och Nämnden ransaka och dö-
ma stole / så må hans Byggnig och Torp vthruffnas
och affstallas / thetas Sredier medh Edden them ifrån-
tagas / och hwar någhou sedan finnes at vthan tillstånd
ther arbeta och byggja igen / then skal fångas / hans
Byggnig upbrännas / och haffue therhos sörjgiorde sitt
arbete / och hwarth hoos honom och i hans wärte finnes
til trestiptes / Os / intercellerade Landet eller Häradet / så
och Ållagaren.

X.

Ingen haffue Rätt eller macht at hug-
ga Sägerimber på Allmänningarne / vndantagandes
the orchar i Wäster Norlanden / Dalarne och Wermel-
land / som medh Skogh öfuerflöda / hwarest the saak-
lösi gdras och tillåtas kan. En heller skal någon haffua
loff at hugga Biellar / Stäckar / Timber til Salu / mycket
mindre til at föra aff Riket på Allmänningarne. Fin-
nes någon at gdra här emot / han skal för en Biella effter
thess längd och neckleck / böta thes wärde effter Måtes-
manna ordoni / och så för en Timbersäck en Mark Söl-
frerimne til trestiptes / Os / Landet / eller Häradet och
Ållanden.

XI.

Oppå sijne eane Brågor / haffue Jord-
åghanden macht och Rätt at byggja til Huustarff och
B u Salu

Salu/ så och tillåta andre at hugga och nyttia/ effter
 hwaras och ens hafuande Rätt och Rättigheet/ Inlå
 måtte at redda Åker och Ång/ såttla Torp och Torpestäl
 le/ ther sålāgenheten finnes: Inlåttas som solier. En
 Frälshesman så väl som then som Låhn aff Ls och Chro
 nan hafver vndsāngen/ ther han hafuer enstolte āghor/
 och från Allmāningen/ så och andre Orannar och Nā
 granuar affwetterade medh Nāā och Vagha Oranner;
 Han skal hafua macht och Rätt at nyttia sin Skogh
 effter sin lågenheet och wille medh huggande af Bjelkar/
 Huis och Sāgetimber. Sparrar Wedh och annat sligt/
 och thet sielff bruka til sinne gagne/ medh sālhande och an
 nat rehan någons mital. Inlåttas the lågenheten
 finnes bygga Huse Hemman och Torp til sitt och off allens
 at the/ när the Skattlagde warda/ och så sampt andre
 hans gods/ förinstāndstas och görs ther aff then Rättig
 het som aff andre Frälshismāns Hemman sedh wānligē vth
 går. Same Rätt hafuer och så Skattebouden på sinne en
 stolte Skattāgor/ thet at bruka/ nyttia/ försōra och förs
 sålia effter sin tarff och lågenheet effter som han och när
 Ågorne sigh så wīdt strāckia/ må redda Åker Ång Mul
 beer/ så och bygga Torp och försåttla Hemman och för
 bāring i alla mātte. Medh sådan försōrd at ther Hem
 manet bliffuer förbātrat och nye Torp vpbngde. Hem
 manet tā medh Torpen aff Land/ hēffdingen och Nāradz
 hēffdingen/ så och Nēmnden och deputerade Landmātar
 te tēffuas ā nye Skattlaggas/ och i Cronones Jorde
 bock til förbāring antecknas/ Skattebouden i sin Egen
 dom

102
 dom och Jordrättigheet ofdrortat: Och thetne Rätt
 ninte Skattebouden/ hwadh heller han annu immediate
 vnder Os och Cronan är/ eller någhon aff Strålset vude
 och vplāten.

XII.

Så må och Swedieland huggas på en
 stolte āgor aff Jordeganden/ försōthan i the Landstapen/
 såsom för Vārgsbrukens skuld exempterade/ efftersom en
 heller någon skal tillåta wara at swedia på store Māst/ el
 ler Timbereskogarne/ mycket mindre ther bārande trād
 vthi finnes i någon myckenhet. Men hwadh eliest för
 Skogh som finnes ā sārde/ thet kan och må āganden mū
 ta och nyttia medh Swedieland och annat til sitt bāsa;
 Allenast at the härmedh warnas sin Rätt at bruka/ och
 icke sigh och landet allskada/ at misbruka.

XIII.

Hwadh Prästegårdar hafua för enstolte
 āgor/ the stānde fuller Prästinannen eller Kyrkoherden
 an/ at nyttia til sin tarff/ doch så/ at Prästebordet eller
 Stompnen icke försōringas eller försōrras för then som
 effterkommer/ ther vppā Biskoparne/ Capitel och Pros
 tierne skole hafua vpsyn/ och sådant i tydh försōmma/
 såsom och at tilhålla then som āgorne för sine effterkom
 mande försōdrar/ honom eller hans Arffuingar/ at we
 dergålla skadan igen til Prästegården eller Succesoren/
 Och ther Biskopen medh Capitlet sampt Prosten thet
 försōmmar/ tā stānde thet Wår Landzhēffdinge an at
 B iii druf

driffua å Håradsting' och then bråhllga erläggia bōter
och wedergållning til näste Hespual.

XIV.

Tingen Wår och Cronones eller Frälse-
mans Landboo / haffue tilstånd och macht / at hugga
Bielkar / Timber / Sägeplanckar / Wedh eller annat slukt /
på sitt stādde Hemmans Jordh eller ågor / meera än han
tarffuar til sin Huusbyggning och Wederbrand i sin
gård / och åhrlige Huusbondes kdrslor / en heller haffue
macht at hugga något Swedieland / vthan Wår Landz
höffdinges på Wåre och Cronones ågor och sins Huus-
bondes Jordåganderne på Frälseågorne eller Låhngode-
zen / Loff och minne. Gdr någon här emot / han skal
wedergålla Jordåganden sin stada effter Måtesmanna
ordom. Och ther han bliffuer laghsförder / eller och sielf-
wer til Håradztinget sin saak stuter / så / så frampt han
öffneringhas / bōte öffuer wedergållningen ånta toll
Mard til trestiptes / Korungen / Håradet och Jord-
ganden.

XV.

Finnes flere Jordågande i Bn / än en / och
sittia i ostipto Skogh och Mard / hwadh heller Crono
och Skatt eller Prästegårdar / eller och flere Frälseman
inbördes ther vthi äre interesserade / så haffue the som i
sådan Bn boende äre / allenast Rätt och tilstånd at hug-
ga Bielkar / Timber / Sparrar / Wedh / etc. i ostiptom
Skogh / til sin huusbyggning och iatff / men icke at såna
och

och föra off Tompterne / så länge the sittia i ostiptom
Skogh / och en medh alles wilie såmbias åth. En haffue
heller Frälseman Rätt och macht at hugga låta Timber /
Sägestäckar / Wedh / etc. i ostiptom Skogh / ther han en
sielffuer boendes är / vthan haffuer annan Åboe å Hem-
manet / medh mindre alle Jordåganderne såmbias åth
och giffua honom loff ther til. Gdr någon här emot / så
wedergålle Jordåganden allan stadan effter Der och
Ortugetalet / och ther effter Måtesmanna ordom / eller
Håradz Råmbdz Doom. Och ware hans Jord eller
Hemman i samma Bn / så länge åganderne til vnderpant /
at stadan är wedergållen.

XVI.

Dela Jordåganderne sin emellan / och then
ene wil til skiptes / then andre intet / så giffs then wiskord
som til skiptes wil / och råde sedan som skipt är / hwarche-
ra Lott och deel sina saak löst.

XVII.

Finnes Torp på ostipto Byåghor bygde
och Jordåganderne sielffue godswillige såmbias om / så
stående som ther står / Runne the en såmbias om / så stå-
des hwars och ens andeel i Bolbyn / Sedan Bolb-
sens Åstradh och Landgille / så och tilhörande ågor och lå-
genhet: Och ther Håradzhöffdingen medh Nembden
sinna Torpen / eller Torpet vthan Bolbhsens stada sinne
bliffua bestående / så dela them Jordåganderne emellan
effter Lagh / så och Dres och Ortugetaal. Kan och Bn
medn

medh them icke bliffua behållen / så dömes och rissues
Torpet vth hwadh icke sålän medh stål.

XVIII.

En haffue någon macht at här effter byg-
gia Torp eller Backesustrew på ostripto Bnågor förrean
alle Jordäganderne skulle samtyckio. Eder någon här
emot vpsulle Jordäganderne sådan och böte för Torp
eller Backesustrew hwarie tolf Mark til trestiptes / Och
Häradet och Jordäganderne / och rissue Torpet vth.

XIX.

Ingen haffue macht at huaga och brän-
na Swedh / en heller at byggia Sägevarn eller annan
Nybyggning på ostripto ågor och Jord / medh mindre så-
dant stec medh alle Jordäganderne samtyckio / weder
boot och förlust aff arbetet / som i förre Artikel sagde är.

XX.

Ingen haffue macht at byggia Säge-
varn på Allmångarne / eller andre Nybygningar i
Strednar och Åker / medh mindre thet stec medh Land-
zems eller Härades råde och för åhrigh afgift åth Lan-
det eller Häradet. Och doch thet Sägevarnarne i
Allmångingen bleffue bygde laghliken / som nu är sagdt /
eller och andre Smidior eller Wärf vpsatte: Så haffue
en macht taahassit Sägevarn. Wedh eller Kehl vthur
Allmångingen medh mindre thet stec medh Landzems
eller Härades förlust och til iånd och för stål och Rätt /
vthan Sägevarnbret och annan Stafrumswedh / blif-
wa

104.
wa hämptat aff egne ågor / eller köpte och tilhandlade ifrån
them / som Jordägande äre / och Rätt haffua at sälja och aff-
hända / wedh boot för hwarie Stäck två Mark / och för
hwarie Kampu Kastwedh / två Mark / så och Stafrums-
wedh en Mark Edlffuermynt / til trestiptes / Och Landet /
eller Häradet / och Åkeranden.

XXI.

Allt Swedlande skal wara förbudt på alla
the ortar och Jord / som icke låta redda sig til Ång eller brn-
ta sig vth Åker. Men så frampt på någon ort Sko-
gen behöfver at rånas / och Jordemarken ifrån Mås /
och annat flykt befrias / til förbättring aff Muhlbeten; Så
må fuller Jordäganden på sine ågor thet göra / Men på
thet Landet och androm icke må stee stada / eller thet war
Skogzordning försång / så skal Jordäganden eller hans
Landboo / medh sielfue Jordägandens samtyckio / som red-
dia och bränna wil och må giffua sådant sine Sochnemän
tilfåna / tagandes medh sig Knektens Eermän / och teen-
des / så Jord som siue vpsatt / och thet Eermännen thet gilla / så
rödie och bränne saaklöst / vthan Grammars och Någran-
nars stada och försång. Men gör han annorlunda och
för sig sielf / så bliffue laghsförder och böte tolf Mark
til trestiptes / Och Häradet och Åkeranden.

XXII.

Alle Landzandar skal flitigh vpsyn haf-
was / at intet Swedlande tilfåddes / vthan allenast för An-
gic och Åkerönding stuld / eller at sådant för Muhlbetens
rensing stuld / finnes nödigt och nyttigt / som förr är sagdt.
Men

Men enlannerligen skal thet sijs vppå / at alt Suedlande
haffues fördragh i the Landzändar / som medh Bergzvärd
äro begåffuade: Säsom är Nooslagen i Vpland / Wästan-
meland / Dalarne och Järn Bergzlagen / Södermanland /
Närke / Finspång och Gogårdz Bergzlagh / Tiust / Tuna
Låhn / Wärmeland / enlannerligen Philip Stadz Bergzlagh:
Xen Elmåge och Collmolen / så och Gåstrikeland på hertil-
ke orter inter Suedlande tillåtas skal. Doch så frampt i
föresch: Vandskap / enlannerligen aff Bergzmännen sielff
finnes nödigt och nyttigt / at thet Skogh som affhuggas
skal til Kåhloch Wedh / bättre med Suedlande thet tillun-
dederedas / så skal han sådant giffua / så gade och Kyrkioness
Sermån till låna och the wara plichtige så lander som hans
skäl at ståda / och thet the thet så befinna / honom så effter
låta at såmndet Skogh affsreda / so thet åhret huggas skal /
men tuert mere eller amiorledes. Gör någon här emot / och
beemahar thet seke medh minne och loff aff Landzheffdingen
och Befallningzmännen eller Låhmanum / eller Frälse-
manen säsom Jordeganden / så och för orsaker som i förte Ar-
tikel sagdt / giordt wara / så bote Jnraiso Märet er til tre-
skiptes / Och Jordeganden och Åranden / och vprättet sta-
dan och Jordeganden / och thet thet Jordegande sielffuer
thet giordt haffuer / eller och boten och skadan seke wil och
solia medh Vagh / så tråde then i Jordegandens ställe och
Kädet som klaga wil och thetta alt effter föregångn Dom
och Mätesmanna ordom.

XXIII.

Effter och störste skadan på Skogarne / seer
aff Skogseldh / och thet sijs förorsakar aff deth tilligert

sällen: Säsom är aff Suedtland / wåda / wilia / wallsock /
Resande Man och andre slike. Hwaraföre sådant här eff-
ter at förekomma / och så wilda möjligst at affwända / Så
så frampt någon medh wilia och vpsäck / sätter eldh på Sko-
gen / och gör thet medh skada / så bote / så frampt han sån-
gas / medh luffuet / säsom för annan misgerning / och ska-
dan wedergålles och Skogsäganden behur Boo hans / så
widt thet sijs sträcker / effter Mätesmanna ordom.

XXIV.

Gör thet någon medh wåda / bote Tuughu
Märet er til treskipes / Och / Landet eller Håradet och Å-
låranden / och så gälle Skogsäganden halffue skadan.
Kommer Skogsäganden vth aff loffgiffue Suedtland / så bote
thet Sueden till nimer tingen Märet er til treskipes / och
wedergälle Skogsäganden sin vndsängne skada / effter La-
gha Dom och Mätesmanna ordom.

XXV.

Kommer Elden vth aff Löster Pijgha eller
Drång / eller aff Wallsocks eller Barns förselise / som anten
äre i tiens / eller hemma hoos siue föråldrar och gdra skada
i Skogen / så bote then som Leger och Wallsocket tidnar och
Barnen till så i lika mätto tuugu Märet er boot och wede-
gälle Skogsäganden halffue skadan. Lika så hålles medh
waghfarande Man / thet han ågerningt tagen warder / eller
lagligen tilbindas kan at så bote och så tuugu Märet er boot
til treskipes / och wedergälle Skogsäganden halffue skada.

XXVI.

Ar thet Löster Drång eller Pijgha / eller annan /

Man eller Qwinna/som en orkar boethim och wederlaget/tå
gånge til arbetes och förtjänat ther medh/ eller ther skadan
så stor är/ och en hopp at förtjänat/ så sändes i främmande
land ther Han eller Hd til wisse åhr förblifwa oc arbeta skal/
så lång tidsd/ som Honom eller Hende så förskrifte warder.

Thetta förestressne/ är så til Skogernes förwahrning och
idkellige erhållande/ så wäl som ställige och rådemånghe nye-
tiande/ och at föreaga alt misbruk/ aff Op: beleswat och stads-
gat wordet/ och wile Wij at wåre Landhman och Hårdz-
höffdingarne medh sine Nämde Män/ så och någre flere be-
skedelige Män ther til deputerade i hwarie Landhsagu/ rans-
la efter Allmänningarne/ och them re. någon stada och åth-
stilla ifrån andre enställe ågor/ så och eae si giffna och på at
themne wår ordinance må bliffua i alla pñne Articklar efter-
kommen. Wile och i listamått at wåre Landzhöffdingar
och flere wåre Besallningzmän/ alle thesse Articklar nogha
och flitigt taga i acht/ och icke tilståndla at någon gör här e-
moet wederskriff som ordinanceen wihwiler: Thet sama wile
sen och at alle the som Låhn aff Op: och Chronan innehafwe
och äre belåhne medh så och alle aff Ridderskapet och Ade-
len/ aff Presterskapet/ Krugzsoletet/ Borgerskapet och me-
rige Almoze stueligen bliffuer betrachte och efterkommen/
effter som hwars och ens haffuande Rätt och Rättighet
thet honom vinnar och tillåter/ och thene wår ordinance wå-
dare beskriuer och rihernelcer: Så lare hwarom och enom
som ther emoe bryter är Wår hånbd och wrede at end
la. Giffne på wåre Slätt Stockholm/ then 20 Martii.

ANNO 1647.

CHRISTINA

Sweriges Rikes Ständers

Besluth

Som aff them enhälligen giordes på then

Allmänne Riksdagh som hölts i Stockholm/ then

22. Martij Åhr M. DC. XLVII.

Tryckt aff Henrich Keyser.